

KAPITOLA 3

Prolog k případové studii

Tato část knihy, skládající ze z kapitol 3 až 6, obsahuje jednopřípadovou studii (*single case study*) zaměřenou na judicializaci justiční politiky v judikatuře ESLP. Práce se zde opírá o studium primárních (zejména judikatury ESLP) i sekundárních materiálů (zejména doktrinálních zdrojů).⁵⁵⁷ Tato kapitola vysvětluje, proč jsem se zaměřil právě (a pouze) na štrasburský systém, definuje výzkumný rámec (*research design*), popisuje, jak probíhal sběr judikatury a dalších pokladů pro rozbor rozhodovací činnosti ESLP a metodu jejich zpracování, a konečně identifikuje potenciální nepřesnosti a mezery v analýze jednotlivých aspektů judicializace justiční politiky rozebrané detailněji níže v kapitolách 4 a 5.

3.1 Výzkumný rámec – proč právě (a jen) ESLP?

V předchozích dvou kapitolách jsem definoval institucionální a individuální aspekt justiční politiky a rozebral specifika judicializace justiční politiky. Kapitoly 4 až 6 pak mají za cíl zodpovědět výzkumné otázky položené v úvodu této knihy a za tímto účelem zkoumají konkrétní rozhodnutí a rozsudky ESLP týkající se justiční politiky.

Jak bylo zmíněno již výše, tato kniha předkládá jednopřípadovou studii judicializace justiční politiky, a to studii judicializace justiční politiky ze strany ESLP. K tomu, proč jsem se zaměřil výhradně na ESLP, se vrátím níže. Pokud jde o povahu této případové studie, vzhledem k minimu literatury zabývající se judicializací justiční politiky nadnárodními soudy a dopadu judikatury nadnárodních soudů na institucionální nastavení vnitrostátních modelů soudnictví není možné v této fázi identifikovat nějaké existující teorie, které by mohly být na mé případové studii o ESLP testovány. Předkládaná knihy je tudíž induktivního

⁵⁵⁷ K tomu srov. blíže podkapitulu 3.2.

charakteru, jedná se o případovou studii vytvářející hypotézy (*hypothesis-generating case study*),⁵⁵⁸ nikoliv hypotézy testující.

Proto má případová studie toliko buduje teorie, které mohou být testovány na jiných nadnárodních soudech. Jde tedy o teorii budující studii (*theory-building oriented case study*), a nikoliv teorii testující studii (*theory testing case study*). Konkrétněji lze mou jednopřípadovou studii označit jako *plausibility probe study*, což je předběžná studie používaná u relativně nových teorií a dosud netestovaných hypotéz k tomu, aby se zjistilo, zda je dané téma vhodné k hlubšímu zkoumání a detailnějšímu testování.⁵⁵⁹ To je přesně můj případ – o judicializaci justiční politiky ze strany nadnárodních soudů toho bylo napsáno pramálo, a proto je cílem této knihy zjistit, zda má smysl tuto výzkumnou linii dále rozvíjet.⁵⁶⁰

Hlavní výzkumnou otázkou této knihy je: „Do jaké míry ESLP zasahuje do vnitrostátní justiční politiky?“ Tato hlavní výzkumná otázka se dále člení na několik výzkumných podotázek, které zní následovně:

1. Do jakých aspektů vnitrostátní justiční politiky ESLP zasahuje?
2. Zasahuje ESLP pouze do individuálního aspektu justiční politiky, který se týká konkrétních soudců, nebo i do institucionálního aspektu justiční politiky, jenž se dotýká obecného nastavení celé soudní soustavy?
3. Kdo tyto spory „do Štrasburku“ předkládá? Primárně „nesoudcovští aktéři“, nebo spíše soudci samotní?
4. Na „podvozku“ jakých článků Úmluvy tak činí?
5. Nakolik intenzivní je přezkum vnitrostátní justiční politiky ze strany ESLP? Liší se tato intenzita u jednotlivých mechanismů justiční politiky?
6. Jaké prostředky nápravy ve svých rozsudcích ESLP po smluvních stranách vyžaduje? Jde jen o přiznání spravedlivého zadostiučinění ve formě finanční kompenzace, nebo ESLP využívá i jiných, do suverenity státu více zasahujících prostředků?

Sekundární výzkumná otázka zní takto: „Proč k judicializaci justiční politiky ze strany ESLP došlo?“, která navazuje na hlavní výzkumnou otázku, jež se zabývá tím, „Co?“ a „Jak?“ ESLP v oblasti judicializace justiční politiky dělá. Má sekundární výzkumná otázka se dále člení na několik výzkumných podotázek, které zní:

⁵⁵⁸ LEVY, Jack S. Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference. *Conflict Management and Peace Science*. 2008, vol. 25, no. 1, s. 5–6.

⁵⁵⁹ GEORGE, Alexander L.; BENNETT, Andrew. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge, MA: MIT Press, 2005, s. 75.

⁵⁶⁰ Srov. GEORGE, Alexander L.; BENNETT, Andrew. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge, MA: MIT Press, 2005, s. 251.

1. Proč se ESLP do judicializace justiční politiky tak vehementně pustil?
2. Proč k judicializaci justiční politiky v judikatuře ESLP došlo právě v 90. letech minulého století?
3. Proč smluvní strany Úmluvy s judicializací justiční politiky souhlasily a proč se judikatuře ESLP v této oblasti tak lehce podvolily?

Obecné odpovědi na hlavní výzkumnou otázku obsahuje kapitola 6. Sekundární výzkumné otázky se věnuje kapitola 7.

V této souvislosti je nutné vysvětlit, proč se tato kniha zaměřuje výhradně na ESLP a neprovádí komparaci s jinými mezinárodními lidskoprávními soudy a kvazisoudními orgány, Soudním dvorem Evropské unie či s jinými mezinárodními soudy a arbitrážními tělesy. Pragmatickým důvodem pro zaostření pozornosti výhradně ESLP byla skutečnost, že jeho judikatura je nejrozvinutější, a proto je vhodné začít právě odtud,⁵⁶¹ přičemž detailní studie jednoho nadnárodního soudu je lepší než povrchní studie vícero soudních a kvazisoudních těles.

K vyloučení jiných mezinárodních lidskoprávních soudů a kvazisoudních orgánů z této studie mě ale vedly i jiné, zejména koncepční důvody. Pokud jde o Meziamerický soud pro lidská práva, který se nabízí jako ideální případová studie pro srovnání s ESLP, hrály pro mé rozhodnutí klíčovou roli tyto faktory: Zaprvé, po provedení testovací studie⁵⁶² jsem dospěl k závěru, že judikatura MASLP je v této oblasti výrazně méně rozvinutá než judikatura ESLP a některé aspekty justiční politiky, kterým se ESLP extenzivně věnoval, jako je například přidělování spisů či jmenování a odvolávání soudních funkcionářů, dosud nebyly u MASLP judikovány. Zadruhé, dalším limitem u MASLP je skutečnost, že jeho judikatura týkající se justiční politiky je v podstatě výhradně postavena na zkušenostech ze zemí s kontinentální právní tradicí. Kanada a Spojené státy americké, klíčové common law jurisdikce na americkém kontinentě, totiž jurisdikci MASLP neuznaly a jiných „podvozků“ umožňujících MASLP vyjádřit se

⁵⁶¹ A to zejména z hlediska povahy této knihy (*plausibilityprobe study*), jejímž cílem je mj. zjistit, zda má smysl se studovanou problematikou (judicializací justiční politiky nadnárodními soudními a kvazisoudními orgány) hlouběji zabývat (k tomu bližze srov. pozn. č. 559). Prismatem této logiky má smysl studovat nejprve ESLP, jehož judikatura je v této oblasti nepočtenější a nejrozvinutější, protože pokud by se prokázalo, že ESLP justiční politiku nejudicializoval vůbec či ji judicializoval jen v minimální míře, tak z toho lze rozumně usuzovat, že nemá smysl tento fenomén studovat hlouběji ani v rozhodovací činnosti jiných nadnárodních soudních a kvazisoudních orgánů, u nichž je vzhledem k omezenému množství relevantní judikatury a omezeným prostředkům dosáhnout vykonatelnosti této judikatury ještě menší pravděpodobnost, že by mohly justiční politiku intenzivně judicializovat.

⁵⁶² KOSAR, David; LIXINSKI, Lucas. Domestic Judicial Design by International Human Rights Courts. *American Journal of International Law*. 2015, vol. 105, no. 4, s. 713–760.

k soudním systémům s common law tradicí je zoufale málo.⁵⁶³ Zatřetí, i v rámci kontinentálních jurisdikcí je rozmanitost v Jižní a Střední Americe výrazně menší než v Evropě. Proto se k některým dalším, před ESLP bohatě judikovaným aspektům justiční politiky, jako je například postavení generálních advokátů, nemohl MASLP nikdy vyjádřit – prostě proto, že generální advokáti nejsou součástí latinskoamerické právní tradice. Všechny tři výše uvedené limity tak vedou k tomu, že při srovnávání ESLP a MASLP v této oblasti bych buď srovnával nerosvnatelné, nebo bych se musel zaměřit toliko na mechanismy justiční politiky judikované oběma soudy,⁵⁶⁴ což by ale značně podhodnocovalo skutečný vliv ESLP na vnitrostátní justiční politiku, jenž je výrazně větší než u MASLP, a to jak co do šířky záběru zasažených aspektů justiční politiky, tak co do intenzity zásahů do justiční politiky.

Podobné důvody mě vedly rovněž k vyloučení Výboru pro lidská práva (dále též „VLP“) Organizace spojených národů (dále též „OSN“) z této studie. Rozhodovací činnost VLP zdaleka není tak rozvinutá jako judikatura ESLP a řada aspektů vnitrostátní justiční politiky nebyla dosud u VLP vůbec judikována. K tomu se navíc přidává odlišná povaha VLP, který není mezinárodním soudem, ale toliko kvazisoudním orgánem. Z toho plynou i odlišné normativní účinky rozhodnutí VLP a omezené možnosti OSN při vynucování jejich implementace.

Dalším tělesem, u něhož by připadalo srovnání s ESLP v úvahu, je SDEU. Jde rovněž o „evropský“ soud, který navíc vykládá vlastní katalog základních práv, Listinu základních práv Evropské unie. Proti začlenění SDEU do této studie však opět hovoří řada důvodů. V prvé řadě Listina základních práv Evropské unie se stala závaznou teprve v roce 2009, po vstupu Lisabonské smlouvy v účinnost, a tudíž k ní zatím neexistuje dostatek judikatury. Zadruhé, největší korpus relevantní judikatury mající potenciální dopad na vnitrostátní justiční politiku vznikl v souvislosti s výkladem pojmů „soud“ a „tribunál“ v čl. 267 SFEU,⁵⁶⁵ což není ustanovení obsahující základní právo, ale ustanovení, které

⁵⁶³ Pro výjimky srov. rozsudek MASLP ze dne 20. 11. 2007 ve věci *Boyce et al. proti Barbadosu*, Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs, Inter-Am. Ct. H. R. (ser. C) no. 169; a rozsudek MASLP ze dne 24. 9. 2009 ve věci *Dacosta Cadogan proti Barbadosu*, Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs, Inter-Am. Ct. H. R. (ser. C) no. 2014.

⁵⁶⁴ Takovou studii jsem zpracoval s Lucasem Lixinskim; srov. KOSAŘ, David; LIXINSKI, Lucas. Domestic Judicial Design by International Human Rights Courts. *American Journal of International Law*. 2015, vol. 105, no. 4, s. 713–760.

⁵⁶⁵ České znění čl. 267 SFEU bohužel oba pojmy „slil“ v jeden pojem „soud“. Správné znění čl. 267 SFEU by mělo vypadat následovně: „*Výstane-li taková otázka před soudem [nebo tribunálem] členského státu, může tento soud [nebo tribunál], považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce*“.

určuje, kdo má aktivní legitimaci pro položení předběžné otázky k SDEU. Jde tedy o zcela jiný kontext než u relevantní judikatury ESLP, přičemž zatím není zcela zřejmé, zda SDEU převezme svá kritéria pro posuzování nezávislosti a nestrannosti soudů a tribunálů vytvořená pod čl. 267 SFEU i do jiných kontextů,⁵⁶⁶ tj. zejména pro výklad práva na nezávislý a nestranný soud zakotveného v druhém odstavci čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie.⁵⁶⁷ Zatřetí, podobně jako MASLP neměl SDEU dosud možnost vyjádřit se k celé řadě aspektů justiční politiky, k nimž již existuje bohatá judikatura ESLP, což by učinilo srovnání SDEU a ESLP opět nerovnoměrné.⁵⁶⁸

Pokud jde o jiné mezinárodní soudní, arbitrážní a kvazisoudní tělesa, řada výše uvedených důvodů se uplatní s ještě větší intenzitou. Ačkoliv například Mezinárodní trestní soud se může nepřímou vyjadřovat k vnitrostátní justiční politice skrze princip komplementarity zakotvený v čl. 17 odst. 2 písm. c) Římského statutu,⁵⁶⁹ jde toliko o omezenou a nepřímou pravomoc.⁵⁷⁰ Podobně Mezinárodní soudní dvůr či mezinárodní arbitrážní soudy sice mohou za určitých okolností posuzovat nezávislost a nestrannost vnitrostátních soudů a skrze tyto principy zasahovat do vnitrostátní justiční politiky, nicméně jen v omezené míře.

⁵⁶⁶ Jisté náznaky, že se SDEU vydá tímto směrem, již existují. Srov. např. rozsudek SDEU ze dne 19. 9. 2006 ve věci C-506/04 *Wilson*, body 49–52; či rozsudek SDEU ze dne 31. 1. 2013 ve věci C-175/11 *D. a A.*, body 94–104. Za zmínku stojí i stanoviska generálních advokátů v obou věcech: srov. stanovisko generální advokátky Stix-Hackl ze dne 11. 5. 2006 ve věci C-506/04 *Wilson*, body 43–74; a stanovisko generálního advokáta Bota ze dne 6. 9. 2012 ve věci C-175/11 *D. a A.*, body 87–88.

⁵⁶⁷ Srov. PEERS, Steve. *The EU charter of fundamental rights: a commentary*. Oxford: Hart publishing, 2014, s. 1255–1258.

⁵⁶⁸ O toto srovnání jsem se pokusil, nicméně výsledky byly neuspokojivé. Je zřejmé, že je nezbytné počkat na další rozvoj judikatury SDEU v této oblasti.

⁵⁶⁹ Relevantní pasáž čl. 17 odst. 2, písm. c) Římského statutu zní takto: „*Pro účely rozhodnutí o neochotě státu v určité věci Soud zváží, s přihlédnutím k zásadám řádného řízení uznávaným mezinárodním právem, zda nastaly některé z následujících okolností: (...) c) řízení nebylo nebo není vedeno nezávisle nebo nestranně a způsob jeho vedení není za daných okolností slučitelný s úmyslem postavit dotčenou osobu před soud*“ (důraz doplněn).

⁵⁷⁰ K judikatuře mezinárodních lidskoprávních soudů přihlížejí ve své rozhodovací činnosti i jiné mezinárodní trestní soudy. Srov. např. CASSESE, Antonio. The Influence of the European Court of Human Rights on International Criminal Tribunals – Some Methodological Remarks. In: BERGSMO, Morten. (ed.) *Human Rights and Criminal Justice for the Downtrodden: Essays in Honour of Asbjørn Eide*. Leiden: Nijhoff, 2003, s. 19–25; Symposium. The Influence of the European Court of Human Rights' Case Law on (International) Criminal Law. *Journal of International Criminal Law*. 2011, vol. 9, no. 3, s. 571–695; PINTO SOARES, Patricia. Tangling Human Rights and International Criminal Law: The Practice of International Tribunals and the Call for Rationalized Legal Pluralism. *Criminal Law Forum*. 2012, vol. 23, no. 1, s. 161–191.

3.2 Sběr dat

Podnět pro sepsání této knihy přišel na podzim roku 2009 při jednom z doktorandských seminářů na NYU School of Law. V té chvíli jsem si uvědomil, že ESLP v několika kauzách nerozhodoval pouze o zásahu do lidských práv jednotlivce podávajícího stížnost, ale rovněž definoval obecné strukturální podmínky, které by vnitrostátní soudní systémy měly splňovat. Tehdy jsem krátkou rešerší v judikatuře ESLP otestoval, že k tomuto tématu už existuje dostatečné množství judikatury, které by umožňovalo sepsat plnohodnotnou knihu. Poté práce na tomto projektu kvůli mým jiným povinnostem stála, nicméně na podzim 2011 jsem provedl detailní analýzu vybraných aspektů judicializace justiční politiky, která vyústila v roce 2012 v článek publikovaný v *European Constitutional Law Review*.⁵⁷¹ Ten se však věnoval pouze jednomu aspektu justiční politiky, a to neslučitelnosti funkce soudce s jinými funkcemi a činnostmi. Od té doby jsem soustavně, tu s větší, tu s menší intenzitou, sbíral další podklady, analyzoval rozhodovací činnosti ESLP k jiným aspektům justiční politiky a prováděl rozhovory s „insidery“ štrasburského systému. Některé pasáže této knihy jsem prezentoval na workshopech a konferencích v Dublinu, New Yorku, Kodani, Oslu, Heidelbergu a Vídni.

Sběr primárních a sekundárních materiálů k sepsání této knihy tak probíhal mezi roky 2009 a 2015. Mezi klíčové primární materiály použité v této části patří zejména rozhodovací činnost ESLP a v menší míře rovněž Evropské komise pro lidská práva (dále jen „EKLP“). Dále zde vycházím z rozhovorů se současnými i minulými soudci ESLP, pracovníky kanceláře ESLP (*Registry/Greffe*)⁵⁷² a dalšími osobami pracujícími při Radě Evropy. To mi umožnilo identifikovat některé spojitosti v rozhodovací činnosti ESLP, které lze jen těžko vyčíst ze samotné judikatury tohoto soudu. To platí zejména o informacích od pracovníků kanceláře ESLP, kteří de facto vykonávají stejnou práci jako asistenti soudců na vrcholných českých soudech, tj. připravují podkladové rešerše a hlavně píší koncepty soudních rozhodnutí.⁵⁷³ Mezi sekundární zdroje patří zejména odborná literatura, časopisecká i knižní, a novinové články týkající se studované problematiky.

U každého aspektu justiční politiky jsem postupoval následovně. Nejprve jsem v internetové databázi rozhodnutí HUDOC vyhledal maximální množství relevantní judikatury ESLP, a to pomocí klíčových slov v anglickém i francouzském jazyce (jako např. „*retention*“, „*case assignment*“ či „*tribunal militaire*“)

⁵⁷¹ KOSAŘ, David. Policing Separation of Powers: A New Role for the European Court of Human Rights? *European Constitutional Law Review*. 2012, vol. 8, no. 1, s. 33–62.

⁵⁷² Srov. čl. 24 odst. 1 EÚLP.

⁵⁷³ K tomu srov. KMEC, Jirí; KOSAŘ, David; BOBEK, Michal; KRATOCHVÍL, Jan. *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 185–186.

a křížových odkazů v samotných rozhodnutích ESLP. Paralelně jsem studoval relevantní odbornou literaturu a identifikoval kauzy tam citované, což mi sloužilo jako kontrola mého vyhledávání pomocí klíčových slov i jako zdroj poznání širšího kontextu studovaných případů. Pro pochopení širšího kontextu, a zejména dopadů na daný vnitrostátní soudní systém, jsem procházel i dostupnou novinovou literaturu,⁵⁷⁴ která je sice mnohdy zkratkovitá, nicméně výstižně identifikuje nejdůležitější důsledky pro daný soudní systém.

Konečně, jako doplňkový prostředek pro porozumění vzájemných vazeb mezi relevantní judikaturou ESLP a postoji ESLP, jsem provedl rozhovory s „insidery“ štrasburského systému, tj. se soudci ESLP, pracovníky kanceláře ESLP a dalšími osobami pracujícími při Radě Evropy. Jak podotkl Marc Trachtenberg v souvislosti s historickým výzkumem: „*Základní metodologická rada, kterou je možné dát, je poměrně jednoduchá: dokumenty nelze hodnotit podle jejich nominální hodnoty [tj. tak, jak jsou napsány], vždy je nutné vidět věci v kontextu, aby člověk pochopil, co znamenají. Člověk se musí naučit se ptát, proč byl daný dokument napsán – tj. jakému účelu měl sloužit.*“⁵⁷⁵ Tyto věty platí nejen pro historické studie dokumentů, ale i pro právnícké analýzy rozsudků. Právě účel jednotlivých rozsudků ESLP lze nejlépe zjistit od jeho autorů, respektive od těch, kdo měli k autorům rozsudků velmi blízko.

3.3 Metoda

Předmětem jednopřípadové studie o judicializaci justiční politiky v judikatuře ESLP, provedené v následujících třech kapitolách, jsou všechny rozsudky ESLP týkající se justiční politiky tak, jak je tento pojem vymezen pro účely této knihy.⁵⁷⁶ Vzhledem k tomu, že řada případů řešených ESLP se týkala stejného či velmi podobného problému (často majícího původ v témže státě⁵⁷⁷), není nutné rozebírat každý případ zvlášť, a proto jsou takové kauzy analyzovány po skupinách. Jak již bylo řečeno výše v této kapitole, cílem této knihy není pouze

⁵⁷⁴ Primárně šlo o novinovou literaturu dostupnou na internetu, což však vzhledem k tomu, že k rozmachu judicializace justiční politiky došlo až v éře plné digitalizace hlavních novinových titulů, nepředstavuje z hlediska selektivnosti zásadní problém.

⁵⁷⁵ Přesná citace převzata z GEORGE, Alexander L.; BENNETT, Andrew. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge, MA: MIT Press, 2005, s. 107. Pro detailnější vhled do názorů Marca Trachtenberga, srov. TRACHTENBERG, Marc. *The Craft of International History: A Guide to Method*. Princeton: Princeton University Press, 2006, zejména s. 51–78 a 140–168.

⁵⁷⁶ K definici pojmu „justiční politika“ srov. kapitolu 2.

⁵⁷⁷ Srov. například bohatou judikaturu ESLP k tureckým vojenským a bezpečnostním soudům.

identifikovat a popsat případy, kdy ESLP judicializoval nějaký aspekt justiční politiky a kdy nikoliv. Práce se zároveň pokusí vysledovat, kdo judicializaci inicioval, na „podvozku“ jakého článku Úmluvy tak učinil a co z judicializace daného aspektu justiční politiky plyne pro následující případy.

Tato kniha naopak systematicky nesleduje, jakým způsobem se s požadavky ESLP vypořádala dotčená smluvní strana a jaké reformy soudnictví v reakci na rozsudek ESLP přijala. Jednotlivé příklady reforem soudnictví v reakci na judikaturu ESLP jsou zmíněny právě a jen jako příklady k prokázání toho, že ESLP v této oblasti skutečně „kouše“, že smluvní strany Úmluvy mnohdy přijímají rozsáhlé reformy soudní moci, aby uspokojily ESLP, a tedy že tato kniha nedělá „z komára velblouda“. Jádrem knihy však není detailně zkoumat dodržování závazků plynoucích z Úmluvy (*compliance*) v této oblasti⁵⁷⁸ ani vysledovat, kdy ke změnám dochází a kdy ne, a na základě toho pak stanovit obecně formulované hypotézy popisující pravděpodobnost změny relevantních právních předpisů.

Tato kniha dále považuje každý aspekt justiční politiky uvedený v kapitole 1 za stejně důležitý. Nepřichází tedy s žádnou implicitní hierarchií aspektů justiční politiky ani nepředkládá žádnou normativní teorii, která by takovou hierarchizaci umožňovala. U každého rozebíraného aspektu justiční politiky pak postupují stejně. Nejprve identifikují relevantní judikaturu ESLP a posléze odpovídám na jednotlivé výzkumné podotázky u hlavní výzkumné otázky („Do jaké míry ESLP zasahuje do vnitrostátní justiční politiky?“), a to konkrétně:

1. Jakého mechanismu vnitrostátní justiční politiky se dotčené rozhodnutí ESLP týká?⁵⁷⁹
2. Jedná se o individuální aspekt justiční politiky, který se týká konkrétních soudců, nebo o institucionální aspekt justiční politiky, jenž se dotýká obecného nastavení celé soudní soustavy?⁵⁸⁰
3. Kdo tento spor k ESLP předložil?
4. Na „podvozku“ jakých článků Úmluvy tak stěžovatel učinil?
5. Nakolik intenzivní je přezkum vnitrostátní justiční politiky ze strany ESLP v dané věci?
6. Jaké prostředky nápravy ESLP po dotčené smluvní straně požaduje?⁵⁸¹

⁵⁷⁸ K této problematice se vrátím v podkapitole 7.5.

⁵⁷⁹ Odpověď na tuto otázku vyplývá implicitně z názvu podkapitol v kapitolách 4 a 5; tyto dvě kapitoly jsou totiž děleny do podkapitol právě podle jednotlivých mechanismů justiční politiky.

⁵⁸⁰ Odpověď na tuto otázku vyplývá implicitně ze zařazení buď do kapitoly 4 (Institucionální aspekt justiční politiky v judikatuře ESLP), či do kapitoly 5 (Individuální aspekt justiční politiky v judikatuře ESLP).

⁵⁸¹ Tato otázka je relevantní pouze v případech, v nichž ESLP shledal porušení Úmluvy; jinak je bezpředmětná. Vzhledem k omezenému prostoru je výslovně zodpovídána pouze tehdy, pokud ESLP požadoval spravedlivé zadostiučinění v jiné formě, než je finanční kompenzace.